

nirada», Coloma Rosselló (*Valldemossimes*, p. 59); «El pareller que goretava enfora, / i amb son cant alegreva l'ampla rota / --», BGuasp (*IdOr* ix, 112), un de PdAPENYA citaré per a *etsecaiar* a SEC Es troba per rota l'illa, com a genèric i NL i alhora ben viu: bastants a la vall de Sóller (1953), no sols el veral de s' *ròtas* (1953), a Bunyola, NLL («Comellar de Sa Rota»), i apel·latiu. «tota aquella banda (del terme) eren *ròtas*».

En algunes zones més excèntriques dins l'illa n'hi ha tantes que allà sembla fer-hi un paper més important, i reemplaçar-hi els termes, que sonen tant, en altres zones, de *tanca* (Inca, Menorca) o *sementer* (Palma, Bunyola, Alaró etc.): així a Esporles, a Lloseta (moltes anotades amb nom propi), i a Ses Salines, sobretot a tcta *Sa Marina* (d'on ne tinc una llarga llista), 1963-64 També a Eivissa («monte roturado, serna», PzCabr.) bastants finques anotades amb aquest nom, al N. dels Cubells; a Sta Gertrudis de Fruitera em donen de una *ròta* la definició «un terreny més o menys alt, que fa un penyal, que ve en barda, però es conrea, si bé ja és en el límit que no es cultiva» (1963); com a topònim menor és adotzenat a tot Eivissa: Puig de Ses *ròtas* a StJosep da Sa Talaia; *vénada de Ses ròtas*, una de les divisions del terme de Corona (1963) etc.

Més al Nord dels nostres límits lingüístics, continuà en ús el mateix mot fonamental, si bé allà la concurrència amb RUPTA VIA (> fr. *route*) i *rota/route* 'banda de gent' aviat degué ser-li fatal, car no sé que s'hi documenti a l'E. Mj, però existeix a Provença: «un semenaire / que jito -- / lou blad de Diéu, dins uno *routo*, / aspro de peiro amai de mouto / --», *Calendau* (x, 63 4); i el participi RUPTUS en el sentit d'«artigat' es troba en bearnès antic: «se pot conéixer que foc ['fou'] *arrot* per cuytivar» (= cat. *rot*, amb el feminen *arr* -< r- de fonètica gc.), a. 1407 (*Cart* d'Ossau, 114). En les altres llengües romàniques el mot es va mantenir més en altres accs: it. *rotta*, cast. antiq. *rota* 'derrota, vençuda'; fr. *route* 'camí fressat pel bosc, camí, carretera', cast. antiq. i it. antiq. 'ruta nàutica, rumb', *derrota* id., que no foren estranyes al cat.: p ex., la 1.ª. «era, en lo camp, on la *rota* dels christians era stada, mort e soterrat un cavaller --», *Decam.* x, § 9, 604 13 (trad «il di che dal Saladino furon presi»), la 2.ª, degué restar més o menys viva a Menorca, on FebrCard intercala en el seu dicc: «*ròta*: ruta, derrota, *route*. itinerarium» (p. 553)

DERIV *Rompedis Rompedissa Rompedor* [Lacavalleria]. *Rompedura* [Belv.]. *Rompent* [Lab, DAg, CostaLl, JnAlcover]: «si hi nedeu, aneu amb compte que allà hi ha un *rumpén*», StPolM. 1925; alguns el fan femení (*AlcM*), però deu ser castellanisme. *Rompiment* [*rompement*, *Usatges*; -*iment* S. xv, *Cuñal*], JRoig, comparant els Deu Manaments amb un «salteri, / fet de deu cordes: / fes que t recordes, / ab armonia / e melodia / tots temps sonar; / e per servir / cordes sisena / e la novena / de *rompiment*, / per lo ponent ['la vellesa'] / tan perilloses, / de fraudoloses / dones t'absenta» (*Spill*, 12719). *Rompissar* maestr, *rompissada* (definint «geganta gavell o for-

miguer molt gran i aplanat, fet en les -ades dels erms, ab l'artiga tallada per a fer terra cremada per als camps de sembradura», GaGirona, *Vocab-Maestr*). *Rompe* 'cada una de les tapes d'una caps de mistos que els noiets usen per jugar i per fer bescanvis' (f., *unes ròmpe*s, StPolM. 1915; a Bna. «cartrons» 1912) < murc. i and. *rompe* m. (GaSoriano, AlcVenceslada). *Rompuda* (supra); *rompudaire* (Borredà, DAg.).

De *rota* (supra). Potser *Rotana* poss. de Manacor, si ve d'un dual aràbic *rytām del mossarabisme *rota*; *roter*. *Roter* [1787; «pagès» gloss. de l'Arxiduc, supra; Llucmajor, *BDLC* xiv, 204]; del veinat «Ses Casotes» (a Banyalbufar) m'explicaren «són casetes de *ròtés*» (1964). Per a un antic homònim, alterat per l'àrab, V. RODER *Desarrotat*.

De *rot* 'romput': *rotam* bal. 'deixalles', 'rampoina' [de llana, doc. Ss. xiv-xv, *AlcM*; FebrCard], sovint en AMAlcover: «tal volta vos figurau --- que ni Aragó, ni Andalusia, ni --- no hagen donat an el castellà, ab tants de sigles de parlar-lo, més que *rotam* i rutxella d'aragonesismes ---?» (*BDLC* xi, 88; x, 62). *Rotar* 'vessar, eixir de mare' (gloss. de les *Perpiny* de Saisset) parlant de rius com la Bassa perpinyanensa: «tot porc és magre envist d'aquí / --- / És tant gros que, dins de la Bassa / el posant ahir, pe 'l rentar, / i bé!: la Bassa va *rotar!*» (*Perpiny*, 21). Encara que figuradament s'hagi pogut dir de castells que desborden de riqueses (PBerga, *AlcM*); és insostenible confondre'l, com vol *AlcM*, amb el mot *rotar* ERUCTARE, que posa com a § 1, per més que aquest tingui el sign. ajargonat § 3a i § 4 (vulgar i grosseríssim aquest en cat central) comparable amb el de 'llançar una mala bravada', i amb 'parrupejar els coloms' (que va amb la col·lecció de termes onomatopeics aplegada a PARRUPAR i RÀCAR). En tenim un testimoni ben primerenc, si bé amb el matís de 'sobreeixir un menjar en coccio' en el Llibre de Cuina de St. Soví, S. xiv: «mit del grex de les gualines de olla, en manera que no *rot* damunt la salsa, mas que aquella hi sàpia»; i en la versió del ms. de Val. «però mit-hi per manera de grex que no t *rot*» (*NCl* cxv, 87, n 25).

Duplicat etimològic de *rota* era el fr. ant. *rote* 'camí obert al mig d'un bosc o matisser' fr. mod. *route* 'camí, carretera' > cat. *ruta* [Belv.] 'camí, itinerari': «axí, cap baix, camina, però l'aspra *ruta* / del camp, ahont li espera la prova dura», Costa i Llobera, «anar a fer una *ruta*», DAg; i en el domini ross. tot pronunciant-ho així li donen el sentit francès de 'carretera', i no és gen segur que sigui mer francesisme, no sols perquè a l'alta Cerdanya pronuncien *ròte* (Eina, Er, 1959) amb el mateix sentit (que també li dona el cerdà Ant. Cayrol, bo i grafiant *ruta*), sinó perquè també ho apliquen a camins boscos: a Er *la Ròta del Bosc=la Route Forestière*, que parteix del poble muntanya amunt, per bosquíria; «el camí surt a la *ròta* pel Retorn del Cortal» = 'surt a la Route Nationale pel revolt del C.'. En tot cas ha de ser autòcton a Benasc, car allí apareix amb una qualificació que ha de ser ben bé l'etimològica: «*rota*: senda en la nieve» (Ballarín), car en aranès RUMPERE (*arúmpe*) té precisament el sentit